

Preek over 2 Koningen 19:14-19

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 46:1,2,3,4

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 119:11,12

Gebed

Schriftlezing: 2 Kronieken 32:1-23

Zingen: Ps. 35:1,2,9

Tekst: 2 Koningen 19:14-19

Zingen: Gez. 168

Preek

Zingen: Ps. 76:1,2,3,4

Gebed

Collecte

Zingen: Gez. 142:1,2

Zegen

Gehouden te: Baflo, 02-11-14 (9.30 u.)

Preek

Thema: Koninklijk gebed bij aangevochten vertrouwen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Vertrouwen

'k Stel mijn vertrouwen op de Heer, mijn God.

Mooi lied hè? Kort maar krachtig. We zingen het enthousiast en van harte. Het kan ook heel goed in canon. Dan zingen we het elkaar toe. We leren het onze kinderen aan.

Maar hoe zit het met ons vertrouwen op God? Hoe sterk is dat? Wat gebeurt er met je als de twijfel ineens toeslaat?

Je wordt ernstig ziek. Je komt in de problemen doordat je huwelijk stuk loopt.

Of van buitenaf worden aanslagen op je geloof en je godsvertrouwen gedaan. À la: "Jij zingt nu wel zo dapper: 'k Stel mijn vertrouwen op de Heer, mijn God, maar kijk nu eens naar....." Vul zelf maar in.

Het gebeurt dat van buitenaf en van binnenuit pijlen op je worden afgeschoten, met de bedoeling om jouw positie als kind van God en jouw vertrouwen te ondermijnen.

'Zou je nog wel geloven? Die God van jou laat je mooi in de steek. Je kunt bidden tegen de klippen op, maar.....'

Wat doe je dan? Hoe reageer je?

Ander voorbeeld. We kunnen uit volle borst en met overtuiging onze 'protestantenmars' meezingen, het Lutherlied. "Een vaste burcht is onze God". Maar als het nu eens echt gaat nijpen en wij het doelwit worden van hoon of andere vijandschap? Brullen we dan door of houden we ons dan toch wat in? Zwak en onzeker als we zijn.

Zoiets overkomt koning Hizkia. We hoorden een paar weken terug van zijn ongeëvenaarde vertrouwen. Dat gaf hem sterke geloofskracht en daadkracht. En in de kracht van de Heilige Geest kon hij zijn dienaren en zijn volk daarin meenemen. Want ik neem niet aan dat Hizkia eigenhandig alle offerplaatsen verwijderd, alle gewijde offerstenen verbrijzeld, alle Asjérapalen omver gehaald en Koperslang aan stukken geslagen heeft. Hij was verantwoordelijk, maar zijn mensen hebben het gedaan in zijn opdracht.

Vertrouwen, geloofskracht, daadkracht stempelden de regering van de jonge koning Hizkia. Al vanaf het begin.

Maar dan komende problemen. De koning van Assyrië komt met een geweldig groot leger op Juda af, op weg naar concurrent en aartsvijand Egypte. Hij veroverd grote delen van het koninkrijk Juda, neemt vestingsteden in. En hij bedreigt en belegert Jeruzalem. Hizkia zit met zijn volk dus echt in de tang.

Dat alles doet een heftige aanslag op het vertrouwen van Hizkia, zijn dienaren en zijn volk. Hoe gaat hij daar nu mee om?

Daar gaat het volgens mij om in dit lange verhaal, waarvan wij omwille van de tijd de samenvatting hebben gelezen in 2 Kronieken 32. Dat willen we proberen in beeld te krijgen.

Kern of hoogtepunt in deze geschiedenis is Hizkia's gebed in de tempel naar aanleiding van de dreigbrief van Sanherib, de koning van Assyrië.
Die kern probeer ik onder woorden te brengen in het thema van de preek:

Koninklijk gebed bij aangevochten vertrouwen

2. Aan(ge)slagen

Het is goed om een koninklijk gebed als dat van onze tekst goed te bekijken en te overwegen. Je kunt er veel van leren voor hoe jij bidt, qua vorm en inhoud. Vergelijkbaar met het gebed dat Jezus ons leert, het Onze Vader. Het is bovendien een gebed van een koning. Hizkia in dit geval.

Op de psalmen na vind je in het Oude Testament niet zo veel uitgesproken en uitgeschreven gebeden. Dat maakt de gebeden die er wel staan des te meer belangwekkend. Verschillende keren zijn het gebeden van een koning. Salomo bijvoorbeeld. En hier Hizkia.

Het zijn ook gebeden met een heel duidelijke aanleiding, bij een speciale gelegenheid. De inwijding van de tempel bij Salomo. De nijpende en precare situatie van Juda en Jeruzalem bij Hizkia. De vijand staat letterlijk voor de poort. Daar wil ik nu nader op ingaan. Dan kan ik de uitdrukking 'aangevochten vertrouwen' nog wat meer duidelijk maken.

Er is in deze geschiedenis duidelijk sprake van psychologische oorlogsvoering. Naast en samen met fysieke oorlogsvoering.

Dat laatste: Koning Sanherib van Assyrië bedreigt met een geweldig groot leger Jeruzalem en de andere vestingsteden van Juda. Het platteland heeft hij grotendeels al in handen. Dat kan nauwelijks verdedigd worden.

Daar overheen komt dan wat wij noemen de psychologische oorlogsvoering. En dat is bijna nog bedreigender. Uit onze tijd en uit de recente geschiedenis kennen wij er ook sterke staaltjes van. Het Duitse Reich van de Nazi's had een geweldige propagandamachine, onder leiding van Joseph Goebbels.

En vandaag de dag maakt IS (ISIS) naast onvoorstelbare wreedheden en geweld ook uiterst slim gebruik van de social media. Psychologische oorlogsvoering ten top!

Ik moet hier ook even denken aan een paar regels uit 'Een vaste burcht'.

*"Steeds dreigt nog met wraak
Gods vijand de draak.
Zijn wapentuig is
de tirannie en list:
Hij toont zich heer en meester."*

Sanherib en de rabsake kenden de term 'psychologische oorlogsvoering' uiteraard nog niet. Hizkia en Jesaja ook niet. Maar ze hadden er wel mee te maken.

De koningen van Assyrië – en later die van Babel – waren er erg goed in om zichzelf en hun prestaties erg goed te vinden. De successen en de overwinningen werden breed uitgemeten in de annalen of op herinneringszuilen.

Daarbij was, zoals bijna altijd, de waarheid de eerste die sneuvelde. Dat is vandaag nog steeds zo. Oekraïne, Irak, Syrië. Noem maar op.

Blufpoker speelden de Assyrische koningen en hun woordvoerders om grote druk te zetten op hun tegenstanders en prooien.

Sanherib speelt in ons verhaal een paar keer de troefkaart van het 'vertrouwen' uit. Om Hizkia, zijn dienaren en zijn volk te verzwakken en te demoraliseren.

Hoor maar wat de rabsake tegen de ministers van Hizkia zegt:

"Zeg tegen Hizkia: "Dit zegt de grote koning, de koning van Assyrië: 'Waarop berust toch dat vertrouwen van u? U meent dat mooie beloften opwegen tegen strategie en militaire macht?'" (2 Kon. 18:19,20)

Even later gaat hij nog een stap verder.

"En u kunt mij nu wel zeggen: "Wij stellen ons vertrouwen in de HEER, onze God," maar was het niet juist die God wiens offerplaatsen en altaren Hizkia heeft laten verwijderen? Hizkia heeft immers tegen de bevolking van Juda en Jeruzalem gezegd dat ze alleen voor het altaar in Jeruzalem mogen neerknielen?" (2 Kon. 18:22)

Tussen haakjes: Sanherib en zijn hoogwaardigheidsbekleders weten dus, dat Hizkia en zijn volk hun vertrouwen stellen in de HEER. Dat hebben ze kennelijk gehoord. Dat is positief van de kant van Hizkia. Zijn vijanden weten hoe hij erin staat! De psychologische oorlogsvoering is niet alleen op Hizkia gericht. Maar zij raakt bewust ook het volk op de muur van Jeruzalem.

"Dit zegt de koning: "Laat u door Hizkia geen rad voor ogen draaien, hij is niet in staat u uit mijn greep te bevrijden. Laat hij u niet verleiden uw vertrouwen te stellen in de HEER. Als hij beweert: 'De HEER zal ons vast en zeker redden en deze stad zal niet in handen vallen van de koning van Assyrië,' luister dan niet naar hem." (2 Kon. 18:29-31)

Dat hakt er in. Koning Hizkia en zijn ministers zijn er kapot van. Echt aangeslagen!

"Zodra koning Hizkia de boodschap hoorde, scheurde hij zijn kleren, trok een boetekleed aan en begaf zich naar de tempel van de HEER." (2 Kon. 19:1)

Wat raakt hen nu zo? Het gebral en de grove taal van de rabsake voor de inwoners van Jeruzalem?

Nee, het is vooral de hoon tegen de HEER die hen met ontzetting vervult. Woorden als deze:

"Als geen enkele god in staat is gebleken zijn land uit mijn handen te redden, hoe zou dan de HEER Jeruzalem kunnen redden?" (2 Kon. 18:35)

Daarmee gaat Hizkia dan ook naar de HEER toe in de tempel. Met dit soort uitlatingen, die in tweede instantie ook in een brief zijn vastgelegd en bezorgd bij de koning.

Aangeslagen, ontzet, verontwaardigd brengt Hizkia de brief van Sanherib geopend bij de HEER. 'HEER, moet u eens kijken. HEER, moet u eens luisteren wat er nu over u gezegd en geschreven wordt! Dat kan toch niet?!"

Ik hoop dat u nu de uitdrukking 'aangevochten vertrouwen' nog wat beter begrijpt en aanvoelt. En wat dat bij Hizkia doet en oproept. Pijn, ontzetting, verontwaardiging en het besef: 'Ik moet ermee naar de HEER toe.'

En dat is bij ons niet anders. Als het goed is...

3. Belijdenis

Hizkia reageert in zijn gebed eerst op het honen van de HEER, de God van Israël. Hoe? Door te schreeuwen om wraak? Door woedend een vuist te ballen in de richting van Sanherib en zijn hoogwaardigheidsbekleders? Nee, dat niet.

Door te roepen om redding? Ja, dat wel. Maar het is niet het eerste. Heel nadrukkelijk richt Hizkia zich tot God met een prijzende belijdenis.

We lezen:

"En hij bad tot de HEER: 'HEER, God van Israël, u die op de cherubs troont, u alleen bent God van alle koninkrijken op aarde, u hebt de hemel en de aarde gemaakt.'" (2 Kon. 19:15)

Met deze belijdenis laat Hizkia zien, dat zijn vertrouwen op God de HEER wel aangevochten is, maar niet aangetast. Integendeel het lijkt juist sterker geworden. Sanherib bereikt met zijn hoon en twijfelzaaij bij Hizkia in elk geval precies het tegenovergestelde van wat hij beoogde. Het blijft ook nu ongeëvenaard vertrouwen. Dit is goed om waar te nemen en om van te leren voor onze gebeden, ook onze gebeden uit de diepte, uit de nood. Prijs dan eerst de HEER. Belijd zijn grootheid en zijn almacht. Blijf je vertrouwen uitspreken in de HEER. Hij is immers de God van Israël, die op de cherubs troont.

Zeg het tegen de Heer: *"U alleen bent de God van alle koninkrijken op aarde. U hebt de hemel en de aarde gemaakt."* (BGT)

Dat maakt je sterk, hoe zwak je ook bent. Hoe klein en onzeker je je ook voelt tegenover een oppermachtige tegenstander.

*"Geen mensenkind kan hem verslaan;
't was gauw voor ons verloren,
als Hij niet in de bres zou staan,
de Held door God verkoren."* (Gez. 142:2, GK)

Aan de belijdenis van de naam van God de HEER, die hemel en aarde gemaakt heeft verbindt Hizkia zijn vraag om de aandacht van de HEER voor hem en zijn volk.

Zie Hizkia staan bij het altaar met de brief van Sanherib open in zijn handen. Of zie hem geknield liggen op dezelfde plaats met de brief open voor zich op de grond. En hoor met de aanwezige priesters hem bidden:

"Luister naar mij, Heer. Kijk wat er met ons gebeurt! En hoor wat koning Sanherib allemaal over u zegt. Hij beledigt u, de levende God." (2 Kon. 19:16, BGT)

Het lijkt erop als of die brief daar bij het altaar hardop voorgelezen is.

Wil of moet Hizkia God de HEER dan informeren over de situatie? Denkt hij dat God het allemaal nog niet weet?

God weet het allemaal wel. Maar toch vraagt Hizkia dringend de aandacht van God voor wat er gebeurt en voor dat Sanherib allemaal zegt aan beledigingen. En Hizkia beroept zich feitelijk op de naam van de HEER.

'God, u kunt die beledigingen van Sanherib toch niet over zijn kant laten gaan? Het tast toch uw naam aan, uw grootheid en heerlijkheid? HEER, hoor toch; kijk toch. En grijp in.' Dat laatste zit er onuitgesproken al in.

Hoe beledigend zijn de woorden van Sanherib nu eigenlijk? Heel erg. Want hij stelt God op één lijn met de goden van andere volken, volkjes en steden, die de Assyriërs hebben overwonnen en aan het vuur prijsgegeven.

Hizkia geeft toe dat dat inderdaad het geval is.

"Het is waar, HEER, de koningen van Assyrië hebben andere volken en hun landen verwoest en hun goden aan het vuur prijsgegeven. Dat waren dan ook geen goden, het waren slechts maakzels van mensenhanden, beelden van hout en steen, die ze vernietigd hebben." (2 Kon. 19:17,18)

Die 'goden' waren van een heel ander kaliber dan de God van Israël, de God die hemel en aarde gemaakt heeft. Wat mensenhanden maken, kun je inderdaad vernietigen en verbranden. Zelfs goden en godenbeelden. Ze zijn slechts van hout of van steen.

Dat is de andere kant van de diepe overtuiging van Hizkia. Er is maar één God.

En dat bent U, HEER, God van Israël, Schepper van hemel en aarde.

Zo houdt Hizkia voor het aangezicht van de HEER zich de blufpoker van Sanherib van het lijf. In de naam van de HEER zelf.

4. Gebed

Het eigenlijke gebed van Hizkia is maar heel kort. Maar wel heel intens.

"Ik vraag u, HEER, onze God: red ons uit zijn handen,..." (2 Kon. 19:19a)

Een gebed om redding, bevrijding voor het volk van Juda, voor het volk van God, waarmee Hizkia zich een weet. 'Heer, red ons!'

Ook dit gebed om redding linkt Hizkia aan de naam de HEER onder alle volken heeft en moet krijgen. Hizkia heeft nadrukkelijk de volken op het oog. Assyrië vooraan. En dan al de volken uit de opsomming van Sanherib. En nog wijder de wereld in.

"Heer, red ons! Want dan zullen alle volken op aarde weten dat u de enige God bent." (2 Kon. 19:19b, BGT)

De volken moeten beseffen, dat de HEER de enige God is. Hij is boven alle rijtjes van goden verheven. Hij is de enige God.

Hizkia vraagt of God dat wil laten zien door Juda en Jeruzalem wel te redden uit de macht van Sanherib en Assyrië. Die twijfelde er aan of God dat wel zou kunnen.

Hizkia kent die twijfel niet. Want hij kent God en blijft vertrouwen op de HEER.

Zo'n doel van het gebed en van Gods reddend handelen, dat Hizkia voor ogen staat en noemt – dat de volken zullen beseffen wie God is! – dat kom je vaker tegen in woorden en gebeden in de Bijbel.

Ik noem één voorbeeld uit het Nieuwe Testament. Zo kan ik meteen de link maken met de vraag aan de kerken om vandaag – de zondag na Hervormingsdag – te bidden voor de eenheid van de kerk.

Tegen het einde van het hogepriesterlijke gebed van onze Heer Jezus Christus bidt onze Redder:

"Ik bid niet alleen voor hen, maar voor allen die door hun verkondiging in mij geloven. Laat hen allen één zijn, Vader. Zoals u in mij bent en ik in u, laat hen zo ook in ons zijn, opdat de wereld gelooft dat u mij hebt gezonden. Ik heb hen laten delen in de grootheid die u mij gegeven hebt, opdat zij één zijn zoals wij: ik in hen en u in mij. Dan zullen zij volkomen één zijn en zal de wereld begrijpen dat u mij hebt gezonden, en dat u hen liefhad zoals u mij liefhad." (Joh. 17:20-13)

"...opdat de wereld gelooft dat u mij hebt gezonden." Hier trekt Jezus volgens mij de lijn door van het gebed van Hizkia. De volken moeten weten dat de HEER de enige God is. En de wereld moet geloven, dat de Vader Jezus gezonden heeft. Als Heer en als Redder.

*"Die Heiland, u weet
dat Hij Christus heet,
de Heer groot in kracht
staat boven elke macht.
Gods koninkrijk gaat komen."* (Gez. 142:2, GK)

Dan de verhoring van Hizkia's gebed. Die komt er, op korte termijn en op indrukwekkende manier.

Jesaja mag het tegen de koning zeggen: "De Heer, de God van Israël heeft naar uw gebed geluisterd."

Hoe God het gebed van Hizkia verhoort, kunt u lezen in het vervolg van 2 Koningen 19 en ook in Jesaja 37. Doe dat maar en verwonder u over de macht van God de HEER, die hemel en aarde gemaakt heeft. En blijf op Hem vertrouwen.

Amen.